

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

افزایش خواسته در رویه دادگاهها

گروه پژوهش

انتشارات چراغ دانش

ویژگی های مجموعه کتاب های «دعاوی در رویه دادگاه ها»

الف) صرفه جویی در وقت

۱. جامع و مانع بودن مطالب هر کتاب: تمام مطالب راجع به یک دعوا بصورت عملی و کاربردی در یک کتاب جمع آوری شده است بطوریکه برای دسترسی به اطلاعات دعوا مراجعه به یک کتاب کفایت می کند و لزومی برای مطالعه کتابهای متعدد نیست

۲. ذکر غالب موارد رد دعوی و ایرادات احتمالی: تقریباً تمامی موارد رد دعوا و نواقصی که سبب عدم قابلیت استماع دعوا شده در هر کتاب گنجانده شده است. به این ترتیب با لحاظ این موارد در طرح دعوا و رفع ایرادات احتمالی از رد دعوا و اتلاف وقت در احقاق حق صرفه جویی می شود.

۳. ذکر موارد اختلاف نظر و نظرات اکثریت قضات: از جمله مواردی که مانع به نتیجه رسیدن دعوی و بعضاً سبب رد دعوا میشود اختلاف نظر در مواردی است که صراحت قانونی وجود ندارد گردآوری و ذکر تمامی این موارد به ویژه آگاهی از نظرات اکثریت قضات محترم در مقابل اقلیت احتمال موفقیت در دعوا را به شکل قابل ملاحظه ای افزایش میدهد.

ب) صرفه جویی در هزینه :

معمولاً طرح دعوی بدون توجه به «رویه عملی دادگاهها» در غالب موارد منجر به صدور قرار رد دعوا و نهایتاً علاوه بر اتلاف هزینه سبب فوت وقت نیز می شود لذا مطالعه کتابهای «در رویه دادگاهها» و ملاحظه پرونده ها و موارد مشابه و رفع ایرادات و نواقص مورد نظر رویه قضایی سبب میشود علاوه بر صرفه جویی در وقت در هزینه مراجعین به مراجع قضایی نیز صرفه جویی شود.

ج) انتخاب بهترین ترین طریق قانونی دفاع از دعوا:

مطالعه «رویه دادگاهها» در واقع استفاده از تجربه های کاربردی و عملی دیگران است که سبب خواهد شد که وکلای کاراموزان و نمایندگان محترم شرکتها و سازمانها بهترین طریق قانونی دفاع را در دعوی خود بکار گیرند.

د) انتخاب سریعترین و آسان ترین طریق طرح دعوا:

مطالعه «رویه دادگاهها» و استفاده از تجربه های عملی و کاربردی دیگران سبب خواهد شد خواننده سریع ترین و آسان ترین راه را برای رسیدن به حق و حقوق قانونی خود یا موکلش را که مورد قبول دادگاههاست بکار گیرد.

ه) پیش بینی نتیجه دعوا با بالاترین احتمال موفقیت :

مسئله فردی که از «رویه دادگاهها» آگاهی دارد می داند که دادگاهها معمولاً در مورد یک دعوا به چه چیزهایی به عنوان اشکالات حقوقی شکلی و ماهوی توجه دارند اگر چه دعوی معمولاً با هم متفاوت هستند لیکن هنوز نقاط تشابه دعواوی خیلی بیشتر از موارد اختلافی است و آگاهی از این اطلاعات بی تردید پیش بینی نتیجه دعوا با بالاترین احتمال را برای خوانندگان «رویه دادگاهها» ممکن خواهد کرد.

فهرست کلی

مقدمه.....	۱۰
معرفی موارد افزایش خواسته.....	۱۴
معرفی افزایش خواسته.....	۱۶
مبحث اول: مفاهیم و تعاریف.....	۱۶
گفتار اول: تعریف خواسته.....	۱۶
گفتار دوم: مفهوم افزایش خواسته.....	۱۷
مبحث دوم: بررسی افزایش خواسته در دادرسی.....	۱۹
گفتار اول: شرایط درخواست افزایش خواسته.....	۱۹
گفتار دوم: موارد افزایش خواسته.....	۲۱
گفتار سوم: اعمال موارد پس از درخواست افزایش خواسته.....	۲۲
مبحث سوم: تفاوت افزایش خواسته با تأسیسات مشابه.....	۲۵
گفتار اول: تفاوت افزایش خواسته با خواسته های متعدد.....	۲۵
گفتار دوم: تفاوت افزایش خواسته با دعوای اضافی.....	۲۶
افزایش خواسته در آراء دیوان عالی کشور.....	۲۸
مبحث اول: آراء شعب دیوان عالی کشور.....	۳۰
افزایش خواسته در آراء دادگاهها.....	۳۴
مبحث اول: آراء دادگاههای بدوی و تجدیدنظر.....	۳۶
مبحث دوم: آراء دادگاه انتظامی قضات.....	۹۱
افزایش خواسته در نشستهای قضائی.....	۹۴
افزایش خواسته در نظریات مشورتی.....	۱۳۰
افزایش خواسته در قوانین و مقررات.....	۱۳۶
از قانون آیین دادرسی مدنی.....	۱۳۸
از قانون دیوان عدالت اداری.....	۱۴۰
منابع و مأخذ.....	۱۴۲

فهرست جزئی

مقدمه	۱۰
معرفی موارد افزایش خواسته	۱۴
معرفی افزایش خواسته	۱۶
مبحث اول: مفاهیم و تعاریف	۱۶
گفتار اول: تعریف خواسته	۱۶
گفتار دوم: مفهوم افزایش خواسته	۱۷
مبحث دوم: بررسی افزایش خواسته در دادرسی	۱۹
گفتار اول: شرایط درخواست افزایش خواسته	۱۹
گفتار دوم: موارد افزایش خواسته	۲۱
گفتار سوم: اعمال موارد پس از درخواست افزایش خواسته	۲۲
مبحث سوم: تفاوت افزایش خواسته با تأسیسات مشابه	۲۵
گفتار دوم: تفاوت افزایش خواسته با دعوی اضافی	۲۶
افزایش خواسته در آراء دیوان عالی کشور	۲۸
مبحث اول: آراء شعب دیوان عالی کشور	۳۰
۱. جهل مشتری به کسری ثمن و درخواست افزایش خواسته	۳۰
افزایش خواسته در آراء دادگاهها	۳۴
مبحث اول: آراء دادگاههای بدوی و تجدیدنظر	۳۶
۱. لزوم مال بودن خواسته اصلی جهت افزایش خواسته	۳۶
۲. عدم پذیرش ابطال واگذاری زمین توسط سازمان مسکن و شهرسازی علی‌رغم	۴۱
۳. مصداق مردد بودن خواسته	۴۴
۴. عدم النفع ناشی از تخلف قراردادی	۴۶
۵. افزایش خواسته در دعوی الزام به تنظیم سند رسمی انتقال	۵۱
۶. افزایش خواسته الزام خوانده رفع موانع به تنظیم سند رسمی	۵۴
۷. ابطال اجرائیه ثبتی	۵۷
۸. مطالبه هزینه شارژ ساختمان از ناحیه موجر	۶۱
۹. افزودن خواسته الزام به اخذ پایان کار در دعوی الزام به تنظیم سند رسمی	۶۶

۶۹	۱۰. مصادیق افزایش خواسته.....
۷۵	۱۱. ماهیت تعهد وکیل دادگستری.....
۷۹	۱۲. تلقی بیع بدون پرداخت عوض به‌عنوان هبه.....
۸۵	۱۳. مصادیق افزایش خواسته.....
۹۱	مبحث دوم: آراء دادگاه انتظامی قضات.....
۹۱	۱. خلاف واقع بودن افزایش خواسته.....
۹۴	افزایش خواسته در نشست‌های قضائی.....
۹۶	۱. جواز مطالبه حق الوکاله وکیل در طول جلسات متعدد دادرسی.....
۹۷	۲. اعسار از هزینه دادرسی در صورت افزایش بهای خواسته.....
۹۸	۳. عدم امکان تجدیدنظرخواهی از بهای تقریبی گذشته.....
۱۰۱	۴. عدم امکان دریافت اجرت‌المثل عدم مستقیم خواسته در جلسه دوم دادرسی.....
۱۰۳	۵. ملاک نصاب تجدیدنظرخواهی در صورت تغییر بهای خواسته.....
۱۰۵	۶. امکان افزودن خواسته‌ای که در دادخواست به آن تصریح نشده در موعد مقرر.....
۱۰۷	۷. ارائه دادخواست تکمیلی مبنی بر افزایش خواسته بعد از پایان جلسه دادرسی.....
۱۰۹	۸. عدم ابطال تمبر هزینه دادرسی در مورد افزایش خواسته.....
۱۱۲	۹. افزایش خواسته در اولین جلسه دادرسی.....
۱۱۴	۱۰. تعیین بهای خواسته در صورت اختلاف و تأثیر تعیین بهای خواسته در صلاحیت.....
۱۱۵	۱۱. بهای خواسته با توجه به ماده ۶۱ و تبصره ۴ ماده ۶۴ قانون آیین دادرسی مدنی.....
۱۱۷	۱۲. عدم ابطال تمبر هزینه دادرسی در مورد افزایش خواسته.....
۱۲۱	۱۴. افزایش خواسته در اولین جلسه دادرسی.....
۱۲۲	۱۵. مهلت تغییر یا افزایش خواسته در دعاوی خانوادگی.....
۱۲۳	۱۶. عدم جواز تغییر و افزایش بهای خواسته در زمان رسیدگی.....
۱۲۴	۱۷. اخذ تأمین زائد بر بهای خواسته.....
۱۲۶	۱۸. افزودن تعداد خواندگان افزایش خواسته محسوب نمی‌گردد.....
۱۲۷	۱۹. مطالبه تمام مهر قبل از نزدیکی.....
۱۳۰	افزایش خواسته در نظریات مشورتی.....
۱۳۲	۱. افزایش بهای خواسته بعد از جلسه اول دادرسی.....
۱۳۳	۲. چگونگی دعوی علیه متصرفین که هر کدام یک قسمت از ملک را تصرف نموده‌اند.....
۱۳۶	افزایش خواسته در قوانین و مقررات.....
۱۳۸	از قانون آیین دادرسی مدنی.....

۱۴۰ ..... از قانون دیوان عدالت اداری

۱۴۲ ..... منابع و مآخذ

مقدمه

معمولاً رویه عملی دادگاه‌ها در استنباط از قوانین و مقررات در جهت انطباق با مصادیق واقعی تا حدودی با آنچه در کلاس‌های تئوریک دانشگاه‌ها به دانشجویان حقوق آموزش داده می‌شود متفاوت است البته روند آموزشی و طریق ارائه مطالب در کلاس‌های درسی هم به شکلی است که برای طی مراحل تحصیلی صرف مطالعه و پاسخ به سؤالات به صورت تئوری و بدون تطبیق با مصادیق عملی کفایت می‌کند. به این ترتیب معمولاً چون امکان انجام کار عملی حین تحصیل در دانشگاه برای دانشجویان این رشته وجود ندارد فارغ‌التحصیلان وقتی مشغول به کار می‌شوند با کمبود آگاهی و اطلاعات از رویه قضائی و شیوه استدلال و استنباط عملی دادگاه‌ها مواجه هستند؛ لیکن اهمیت آگاهی از رویه قضائی با اشتغال به کار و فعالیت بر هیچ فارغ‌التحصیل حقوقی پوشیده نیست. بی تردید تنها منبع آموزش عملی وکالت، قضاوت و به‌طور کلی رشته حقوق، قبل از حضور عملی در دادگاه‌ها و جلسات رسیدگی، رویه‌های قضائی می‌باشد؛ به عبارت دیگر، مطالعه تصمیمات، پرسش و پاسخ‌ها و اختلاف‌نظرهای کسانی که هر روز به صورت عملی در حال انطباق قوانین با مصادیق واقعی هستند می‌تواند اطلاعات کاربردی و عملی را در اختیار خوانندگان قرار دهد.

اگرچه فارغ‌التحصیلان حقوق بیش از سایرین به مطالعه رویه قضائی نیازمند هستند؛ اما هیچ قشری از جامعه بزرگ رشته حقوق قضائی بی‌نیاز از مطالعه و تحقیق و تفحص در این حوزه علمی نمی‌باشد؛ زیرا رویه قضائی در واقع محرک رشته حقوق است که دائم در حال تغییر و تحول می‌باشد و غفلت از این حوزه موجب عقب‌ماندگی از علم واقعی حقوق و جامعه حقوقدانان خواهد شد. از این

رو ناشران تخصصی این حوزه، هر کدام به طریقی نسبت به جمع‌آوری و انسجام‌بخشی به مطالب و موضوعات راجع به رویه قضائی اقدام می‌کنند که انتشارات چراغ دانش نیز در همین راستا و برای انجام بخشی از وظایف فرهنگی خود در نظر دارد نسبت به تدوین و جمع‌بندی مطالب رویه قضائی به صورت منظم و منحصر به فرد با ویژگی‌های مخصوص برای هر دعوا طی یک کتاب جداگانه به صورت کاربردی و با دسترسی آسان به مطالب هر دعوا اقدام نماید لذا در راستای تأمین این هدف، مجموعه‌ای از کتاب‌ها تحت عنوان کلی «دعوای... در رویه دادگاه‌ها» که شامل موارد زیر است تدوین و تألیف خواهد شد:

۱. آراء وحدت رویه؛

۲. آرای اصراری؛

۳. آراء شعب دیوان عالی کشور؛

۴. آراء دادگاه‌های بدوی و تجدیدنظر؛

۵. نشست‌های قضائی؛

۶. نظریه‌های مشورتی؛

۷. قوانین و مقررات مرتبط با موضوع؛

۸. نمونه دادخواست و معرفی دعوا.

در این مجموعه سعی شده است رویه قضائی کشور در خصوص هر دعوا به صورت منسجم و منظم گردآوری شود تا وکلا، حقوقدانان و قضات محترم در مراجعه به رویه قضائی در کمترین زمان به بهترین وجه مطالب مطلوب خود را یافته و استفاده نمایند. با توجه به تعدد بسیار آراء دادگاه‌ها (دادگاه بدوی و

تجدیدنظر) در برخی موارد حداکثر سعی بر آن بوده از موارد متفاوت آراء صادره در موضوع نمونه در قسمت رأی آورده شود و همچنین در سایر موارد؛ مثل آراء وحدت رویه، آراء دیوان عالی کشور، موارد مرتبط به موضوع ذکر شده است تا با توجه به اهمیت این آراء مورد استفاده خوانندگان و مراجعه کنندگان عزیز قرار گیرد.

مختصر ویژگی های کتاب:

۱. تدوین و گردآوری منظم و منسجم تمام مطالب مربوط به دعوا؛

۲. تقسیم بندی موضوعی برای هر کدام از مطالب؛

۳. ارائه معرفی دعوا و نمونه دادخواست در اول مجموعه؛

۴. ذکر عنوان برای هر مطلب به صورت خلاصه در فهرست؛

۵. دسترسی سهل و آسان به مطلب دلخواه در کمترین زمان.

«گروه پژوهشی» انتشارات مفتخر خواهد شد از تجربیات، آراء و سایر مطالب حقوقی موجود نزد اساتید، وکلا، حقوقدانان و سایر همکاران در راستای مفیدتر شدن مجموعه در چاپ های بعدی استفاده نماید. لذا موجب خرسندی خواهد بود که خوانندگان عزیز از هر صنف ضمن ارسال انتقادات و پیشنهادات خود در مورد هر کدام از موضوعات به صورت (کتبی یا از طریق ایمیل یا تلفنی) ما را در پر بار کردن مجموعه حاضر یاری فرمایند.

مدیر مسئول انتشارات

یک هزار و سیصد و نود و شش

فصل اول

معرفی موارد افزایش خواسته

معرفی افزایش خواسته

علت اصلی هر دعوای حقوقی تخلف هریک از طرفین دعوا از تعهداتشان می‌باشد و در واقع خواسته رکن اصلی هر دعوای حقوقی می‌باشد و تقاضایی است که خواهان از مرجع صالح می‌نماید تا جهت رسیدن به آن خوانده را محکوم نماید. مطابق قانون آیین دادرسی مدنی، خواسته در جلسه اول دادرسی توسط خواهان قابل تغییر (کاهش یا افزایش) است مشروط بر اینکه منشأ آن با دعوای اول یکی بوده و یا با آن ارتباط کامل داشته باشد؛ اما خواهان مجاز به کاهش خواسته خود در تمام مراحل دادرسی می‌باشد.

مبحث اول: مفاهیم و تعاریف

در این قسمت در ابتدا خواسته ی دعوا را بررسی کرده و سپس به تعریف افزایش خواسته در روند دادرسی و موارد مشابه از جمله کاهش و تغییر خواسته خواهیم پرداخت.

گفتار اول: تعریف خواسته

تعیین خواسته و بهای آن از شرایط دادخواست است. تقدیم دادخواست به هدف خاصی صورت می‌گیرد؛ خواهان ضرر و زیان می‌خواهد، اجرای شرطی قراردادی را درخواست می‌نماید، اعلام بطلان ازدواجی را تقاضا می‌کند، اعلام نسبی را می‌خواهد، خلع ید از ملک یا رفع تصرف عدوانی از آن را هدف قرار داده است، تنفیذ سند، قرارداد یا اعلام بی اعتباری آن